

Milan Petek Levokov

Turist info

Avto, majhen bel fiat z dvema ženskama, se je ustavil na koncu ozke doline, na nekem cestnem ovinku, kmalu po prečkanju kamnitega mostu čez rečno strugo. Naprej, po levem bregu majhne reke, se je asfaltni trak ceste malenkost dvigal in zavijal v desno, više, v smeri pobočja pa je bil ozek makadamski odcep. V njegovo smer je bil obrnjen turistični kažipot z oznako *Žvepleni izvir – 0,5 km*.

Voznica in njena sopotnica sta se zagledali v kažipot.

“Tja morava, Jana,” je rekla voznica. Pokazala je na kažipot. Izvir je v tisti smeri ...

Jana, njena sopotnica, je vrtela v rokah prometni zemljevid in zmajevala z glavo. “Ne vem, Marija, tega odcepa ni na karti, jaz bi ne šla tja gor, smer se mi ne zdi prava ...”

Jana in Marija sta prijateljici, Jana je starejša, nekaj čez štirideset je stara, vseeno pa je zaradi športne in vitkejše postave videti skoraj enako stara, če že ne mlajša od svoje pet let mlajše debeluškaste prijateljice. Zamisel za takšno potepanje je tudi bila Janina; bilo je poletje, avgust, in obe sta bili samski, brez obveznosti do svojcev ali kogar koli drugega, njuno delo v šoli, kjer sta obe poučevali, pa se še ni začelo. Beg iz razgretga mesta med gozdnate hribe na zahodu dežele bi lahko bil osvežujoč. Marija se je takoj navdušila nad izletom in se sama ponudila, da ju pelje s svojim avtom. Zdaj je bilo že sredi popoldneva, na poti sta bili že ves dan, in bližali sta se tistemu, zaradi česar sta se tudi odpravili v to smer: da bi si ogledali žvepleni vrelec v tej samotni dolini. To je bil Marijin prispevek k cilju potepanja, vedno je imela rada nekakšne točke, ki naj bi bile vrhunec poti. Nekakšno osmišljenje vsega truda z vožnjo. Jana takšnega cilja ni potrebovala, a se je s tem strinjala. Sicer pa je bila Marija šofer, Jana je le skrbela za iskanje prave poti po zemljevidu.

Zdaj je izstopila iz avtomobila in si ogledovala okolico, kot da želi najti nekaj, kar bi potrjevalo njene besede in dvom o prometni tabli.

Makadamski odcep se je izgubljal v nizkem goščavju na vsaki strani ozke poti, kolesnice pa so bile globoke ter sprane od hudourniške vode. Očitno je bilo, da te ceste nihče ne vzdržuje. Tudi Marija je izstopila. Obe sta si ogledovali zemljevid in poskušali ugotoviti pravo smer.

“Poglej, kako zanič je cesta,” je opozorila Marijo. “Peljiva raje naprej po asfaltni ...”

Marija je še enkrat preverila karto in kažipot.

“Ne vem, meni se zdi čisto v redu,” je odvrnila. “Zaradi tega žveplenega izvira sva prišli sem, zakaj bi zdaj spreminjali načrt? Kažipot kaže tja gor,” je še enkrat pokazala na smerno tablo pri razcepu. “Najbrž je izvir malo višje nad reko, petsto metrov imava še do tja – hitro se bova prepričali!”

Jani zamisel ni bila všeč, a vendar je Marija imela prav. Namenjeni sta bili k žveplenemu izviru, zdaj sta v njegovi bližini in ne nazadnje kaže kažipot proti pobočju.

“Zakaj pa ne?” je skomignila. “Prav, pa greva. Peš. Poglej, kakšna je cesta!”

Po nekajurni vožnji, v zadnjem delu po samotni dolini med visokimi hribi, si je zaželela pretegniti noge. Dovolj je imela te vožnje, sama bi se že prej obrnila nazaj.

“Brez skrbi, avto bo že zmogel še teh petsto metrov. Si bova potem razmigali noge,” je odkimala Marija. Bila je debelušna in ob pogledu na makadamsko pot in popoldansko sonce, ki je žgalo brez usmiljenja, se je zgrozila, da bi morala v strmino zagristi peš. Povrh vsega pa je bila žejna, zadnjo steklenico vode sta že spraznili na začetku doline.

“Prav,” je prikimala Jana. “Ti voziš!”

Ni bila zadovoljna; njun prvotni načrt potepanja med hribi se je kmalu po odhodu iz mesta spremenil v golo vožnjo. Ustavljali sta se le pri razglednih točkah z drugimi izletniki, kjer so običajno ponujali še hrano. Vsaj na treh takih postojankah si je njena prijateljica privoščila tudi manjši prigrizek in počitek, zaradi česar sta zamujali s prihodom v to dolino, znano po žveplenem izviru. Če bi šlo po načrtu, bi morali sem prispeti že sredi dopoldneva, nato pa bi poiskali miren kotiček za počitek ob kaki okrepčevalnici ob reki, nekje v začetku doline. Zdaj pa sta zamujali, povrh pa jima je še zmanjkalo vode in obe je žejalo.

Spet sta sedli v vozilo. Marija je predstavila v prvo prestavo, dodala plin in počasi zapeljala na makadamski odcep. Pazila je, da s kolesi ne bi zdrsnila v kolesnici, saj bi avto zaradi visokega srednjega grebena nasedel. Po prvem zavoju pa se je makadamsko vozišče izboljšalo, kolesnice so izginile, in vožnja je tekla navzgor v blagem vzponu. Sledil je še en zavoj, spet z globokimi hudourniški kolesnicami, za njim pa se je

goščavje na obeh straneh ceste odmaknilo in na manjši kotanji v pobočju, na nekakšnem zapuščenem pašniku, sta ob cesti zagledali kamnito hiško. Pred njo je bila velika lesena tabla z ročno napisanimi rdečimi črkami: TURIST INFO. Puščica je kazala na dvorišče. Ustavili sta se ob tabli.

Pod nizko streho hiške je na klopi sedel moški srednjih let, v spranih džins hlačah in srajci, z rdečo ruto okrog vratu. Pokimal jima je v pozdrav in pomignil, naj prideta bliže.

Izstopili sta.

Mož pred hišo ju je pričakoval. Skozi luknjo v goščavju je imel dober pogled na ovinek z razcepom in obcestnim kašipotom. Videl je ženski, ki sta izstopili iz avta in si ogledovali okolico. Debeluško in tisto drugo, bolj športne postave. Ni slišal njunega pogovora, vseeno je bil predaleč, a videl je kriljenje ene in druge; sklepal je, da se pogovarjata, katera je prava smer proti žveplenemu izviru, in vedel, da bosta prišli mimo njegove koč. Peš ali z avtom. In da se bosta najbrž ustavili in ga vprašali za smer. On pa jima bo rade volje na vse odgovoril in jima svetoval. Ne nazadnje je tabla pred hiško, TURIST INFO, ki jo je sam izdelal in postavil, nakazovala, da se tukaj nudijo turistične informacije. To je bilo še najmanj, kar je lahko ponudil popotniku, ki se je ustavil pri njem. Na poličkah pri oknu, številne pa še v veliki sobi takoj za vrati, je imel zložene kamne in drobce skal z ostanki okamelih školjk, fosili, ki so ostali od nekdanjega morja na tem območju. Razstavljal – in prodajal – pa je še druge stvari: grčaste korenine, ki jih je sam obdelal, oblikoval v palice ali ročaje nožev in sekir. In seveda v velike, na vse mogoče načine ukrivljene faluse. Teh je imel največ.

“Žvepleni izvir iščeva – kje je prava pot?” je vprašala Jana takoj po pozdravu.

“Je še daleč?” jo je dopolnila Marija. “In žejni sva, zelo je vroče; imate svežo vodo?”

Mož se jima je nasmehnil. Odložil je kos lesa, ki ga je obrezoval z nožem.

“Izvir ni daleč, vama pokažem na specialki,” je prikimal. “Pridita v hišo, se bosta malo ohladili. Tudi svežo vodo imam ...”

Povabil ju je v hiško, v sobo s fosilnimi ostanki školjk in svojimi rezbarijami iz drevesnih grč in korenin. Pokazal jima je stole za mizo, naj se usedeta. In naj gre ena z njim, da si bo v steklenico natočila svežo vodo iz izvira, druga pa si lahko ogleda njegove fosile; so tudi na prodaj, če bi hotela katera kaj kupiti ...

“Fosili školjk?” se je začudila Jana. “Nenavadno, v teh krajih? Nisem še slišala zanje ...”

Mož je skomignil. "Sam sem jih našel."

Začela si je ogledovati razstavljene primerke, Marija, ki je fosili niso zanimali, je potegnila plastično steklenico iz nahrbtnika. "Bom jaz šla po vodo!" se je ponudila.

"Prav," je rekel mož. "Pridi z mano."

Peljal jo je skozi ozek hodnik na drugo stran hiše, kjer sta izstopila. Na zadnjem dvorišču je zarita v pobočje hriba stala nekdanja kamnita staja za ovce. Ovc ni bilo več in staja je bila videti zapuščena, na leseni strehi je raslo grmovje. Mož je odrinil priprta vrata staje in povabil debeluško, naj vstopi.

"Tu je izvir," ji je rekel. "Korito in pipa sta tam, ob steni!"

Pokazal je v mračno notranjost.

Marija je vstopila, napravila še korak v mrak, iskala z očmi nekaj, kar bi bilo podobno koritu z vodo, a ni videla ničesar. Že se je hotela obrniti k moškemu in ga vprašati, kje je vendar voda, ko je začutila njegovo dlan na ustih, pod vratom pa hlad kovinskega rezila. Tistega, ki ga je videla v možakarjevih rokah, ko je obrezoval kos lesa pred hišo.

Otrpnila je.

"Miruj in vse bo v redu," ji je zašepetal na uho. "Nič se ti ne bo zgodilo."

Bila je pri miru in ni se upala premakniti niti takrat, ko je pritisk roke popustil in se je rezilo noža odmaknilo z njenega vratu. Čez usta ji je zategnil ruto, nato pa jo potisnil naprej, na sredo prostora. Tam je bil lesen drog, ki je podpiral streho. S pasom, ki si ga je potegnil iz hlač, ji je zvezal roki na hrbtu, nato pa pas zategnil okrog kovinskega obroča v stebru. Še enkrat je preveril ruto in vozel čez obraz, vse je bilo v redu.

"Miruj," ji je spet zagrozil. "Če ne –"

Pred obrazom ji je pomahal z nožem. Potem je zapustil stajo in zapahnil vrata. Ostala je v temi, sama. Od strahu se je polulala, začutila je gorkoto, ki se ji je razlezla po stegnu ...

Jana se je v sobi še vedno sklanjala nad razstavljene predmete. Zdaj si je ogledovala izrezbarjene palice in ročaje ter grčaste moške ude. Nekateri so se ji zdeli groteskni, bolj karikatura tistega, kar je poznala pri moških.

Ko se je možakar spet pojavil na vratih, se je obrnila k njemu. Ni ji bilo nerodno.

"Zanimivo," je rekla, "ti pa res imaš domišljijo ..."

Nasmejala se mu je.

"To je ustvarila narava, jaz le še kaj malega dodam," ji je odvrnil. "Pridi sem, tukaj, v tej sobi imam še lepše primerke."

Odprl je vrata v sosednji prostor, v majhno čumnato z enim oknom. Stene so bile gole, ob strani je bila ozka postelja, ničesar drugega ni bilo. Jana je obstala na vratih, ni takoj vstopila. "Kje so?"

Ko je zagledala posteljo, je začutila, da ni vse v redu – a bilo je prepozno. Moški jo je pograbil za roko in potegnil v sobico. Pahnil jo je na posteljo. Izza pasu je potegnil nož.

“Če se boš upirala, bo hudo!” ji je zagrozil. “Sleci hlače!”

Pritisne ji nožev konico na prsi, z drugo roko pa odpne hlače in jih potegne z nje. Tudi hlačke. Ne upre se mu.

Premočan je zanj, tudi če bi bili zdaj dve, bi se mu težko uprli. A Marije ni zraven, najbrž je tudi ne bo, pomisli Jana. Z Marijo je že opravil in jo kam zaprl, nekam, od koder ne more uiti. Kot zdaj ne ona. Ozira se okrog, išče kakšen kos lesa ali kaj podobnega na dosegu rok, da zamahne proti možakarju – pa ni ničesar, le gole stene in postelja. Okno je zaprto, na njem so kovinske rešetke.

“Pusti me,” mu še enkrat reče. “Nor si ...”

To so besede obupa. Ve, da je zaman, da ga s temi besedami ne bo odvrnila, vidi živalski blesk v njegovih očeh ...

Možakar si odpne hlače in jih spusti. Gol stoji pred njo, njegov falus je podoben tistim, ki jih ima razstavljene v sosednjem prostoru.

“Lahko kričiš, nihče te ne bo slišal,” skomigne. “Sama sva, tvoja prijateljica je pri ovcah v hlevu ...”

Moja prijateljica, Jana pomisli. Moja bedasta prijateljica, ki se je ves čas poti basala s hrano, potem pa popila vso vodo. Naenkrat začuti do nje sovraštvo. Ves gnev tistega dne, ki se ji je začel nabirati kmalu po začetku poti in ki se je zdaj oblikoval v veliko kepo sovraštva, jo preplavi, sovraštvo do Marije je skoraj enako veliko kot sovraštvo do tega moškega, ki je zahteval od nje, da si sleče hlače in razširi noge. Oba sovraži, za trenutek se ji zdi, da je bes na kolegico, ki jo je pripeljala sem gor, še večji.

“Bodi pridna,” ji reče moški. “Ne delaj neumnosti ...”

Še vedno ima v roki nož. Skloni se nad njo ...

Začuti bolečino med nogami, zaječi in zapre oči. V tistem trenutku, pomisel je izzvala bolečina, pomisli na Marijo. Da se to ne dogaja njej, temveč Mariji, da njo fuka ta zmešani tip ...

Ko je vsega konec, ko teža moškega telesa popusti, spet odpre oči. Moški si že vlači hlače nase, nož si je zataknil za pas.

“Konec, lahko se oblečeš,” ji reče. “Še po tvojo prijateljico grem, pa sta prosti –”

Prijateljico. Jana spet pomisli na Marijo.

“Si tudi njo pofukal?”

“Ne,” reče možakar.

“Zakaj ne tudi nje?”

Možakar se ustavi na vratih. Vrne se k postelji.

“Hočeš, da tudi njo?”

Jana je besna na Marijo, besna je na moškega.

“Marija se rada fuka, bolj kot jaz,” mu reče. “Všeč ji bo ...”

Možakar prikima. “Prav, ji bom privoščil to veselje.”

Zapusti izbo, za seboj zapre vrata in jih zaklene.

Jana ostane sama v prostoru. Poskuša odpreti vrata, a zaman, trdno so zaklenjena. Tudi skozi okno ne more; vpitje na pomoč tudi ne bi pomagalo, nihče je ne bi slišal. Pomisli, da bi razbila steklo okna, nato pa z ostrim kosom stekla pričakala možakarja na vratih – pa si premisli. Vse skupaj je preveč tvegano, tako ali tako jo namerava izpustiti, le še na Marijo mora počakati, da končata ...

Prisluškuje zvokom ob oknu, pri vratih, vendar ne sliši ničesar. Čez čas, morda čez petnajst, dvajset minut, lahko tudi več ali manj, ure namreč nima, zasliši korake pred vrati, nato pa škrtanje ključa v ključavnici.

Moški ne vstopi, previdno se ji zagleda v roke. Njene roke so prazne.

“Pridi,” ji reče, “lahko gresta.”

Marija že stoji pred hišo, jo čaka. Ko se srečata s pogledi, sta tiho. Marija hlipa. Jana opazi moker madež na njenih hlačah, ve, da je Mariji ušla voda. Ne zasmili se ji. Brez besed sede v avto in čaka Marijo, da spelje.

“Greva,” ji reče. “Poženi!”

Možakarja pred hišo, ki v roki spet drži nož in obrezuje kos lesa, niti ne pogledata.

Marija spelje. Na križišču pred mostom, ob kašipotu, se za trenutek ustavi. Prvi obljudeni kraj v dolini je malo naprej, ob izviru reke. Od tam bi lahko poklicali na pomoč, sicer prenosni telefoni tu ne delujejo ...

“Kam greva?” vpraša Jano. Hladno. Jezno, očitajoče. Prvič jo pogleda v obraz.

Jana je tiho, še vedno je besna na Marijo. Čuti pa, da Marija čuti podobno, da iz nje diha sovražstvo do nje – najbrž ji je možakar kaj povedal ...

Pa kaj potem?

“Greva,” suho odvrne. “Ti voziš!”

Marija pritisne na plin in sunkovito zapelje na asfaltno cesto, da zažvižga kamenje izpod prvih koles. Odločila se je, vračata se po dolini, nazaj domov.

*

Zgoraj, izpred koč s tablo TURIST INFO, je možakar opazoval njun avto. Ni bil zaskrbljen, ne glede na to, v katero smer bi zavili. Čeprav je bil skoraj gotov, da se bosta vrnila nazaj po dolini, od koder sta prišli. In da se zaradi tega, kar je bilo, ne bo nič zgodilo. Vsaj do zdaj je bilo vedno tako.

Sicer pa mu je bilo vseeno. V to dolino, na svojo staro domačijo, se je iz mesta, kjer je do takrat živel, vrnil pred sedmimi leti. V tovarni je izgubil delo, kmalu je zmanjkalo denarja za stanovanje in moral je stran. Spomnil se je na zapuščeno kočo in se vrnil med hribe. Tu je lahko zastoj bival, česa drugega ni bilo. Še elektrike ne. Rešil ga je žvepleni vrelec v dolini, ob glavni cesti, kamor so zahajali popotniki. Le tablo je bilo treba obrniti proti odcepu, ki je vodil do njegove hiše, in je bilo. In tabla TURIST INFO je vedno vžgala. Vsak, ki je zašel s poti, se je ustavil pri njem. Kdaj pa kdaj mu je uspelo prodati kakšen ponarejeni fosil ali rezbarijo. Komaj za preživetje.

Lani pa se je domislil še nečesa. Iz dolgčasa. Ali pa iz osamljenosti in obupa. Privoščil si je nekaj zabave. Fant in punca, tujca očitno, ki sta se s katrcu ustavila pred njegovo hiško, je lepo sprejel, potem pa –

Na punco so njegovi falusi napravili vtis. Jemala jih je v roke in se hahljala. Kazala jih je fantu in mu nekaj govorila. Njen fant pa se ni smejal, bil je tiho, mrk. Nič mu ni bilo všeč.

Kakor koli, zgodilo se je nekaj, v njem se je nekaj premaknilo, smejoče dekle, ki je vrtelo njegove izrezljane faluse v rokah, ga je vznemirilo. Kar je napravil potem, še ni napravil nikdar. Fanta je s pretvezo zaprl v sobico zraven, dekle pa –

Ko sta odhajala, je v očeh obeh videl sovraštvo – a ne samo do njega ...

Nič se ni zgodilo. V jeseni je to ponovil še pri mlajšem poročenem paru in zaman čakal, da bi se kaj zgodilo. Kar koli. Letošnje poletje pa je že doživel podoben obisk dveh žensk srednjih let. Ni bil izbirčen. Malo ljudi je zašlo s prave poti. Vsak dan je stopil do odcepa malo niže in preveril, ali kažipot do žveplenega izvira kaže v njegovo smer. Vsake toliko časa je kdo kažipot popravil, da je kazal v pravo smer, in takrat ni bilo obiskovalcev. Takrat se ni moglo nič zgoditi.

Kažipot je bil zdaj obrnjen v napačno smer, včeraj ga je popravil, in njegov TURIST INFO je zdaj čakal, bil je pripravljen. Tako kot on.

Na kar koli se bo že zgodilo.